Raadsvoorstel

Najaarsnota 2026

Aan : de gemeenteraad
Van : College van B&W
Datum : 17 december 2026
Portefeuillehouder: : Wethouder P. van Strien
Zaaknummer : 1198698

Publiekssamenvatting

De Najaarsnota is, net als de voorjaarnota, het document in de planning en control cyclus om over de inhoudelijk en financiële stand van zaken over het lopende begrotingsjaar en overige (financiële) invloeden te rapporteren. Deze Najaarsnota 2026 besteedt aandacht aan de voortgang van de beleidsontwikkelingen en de budgetafwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting 2026. Dit is gebaseerd op informatie die op peildatum 1 oktober beschikbaar is.

Het resultaat van deze Najaarsnota 2026 bedraagt € 6.505.000 positief. De drie grootste bijstellingen hierin betreffen:
1) eenmalige voortzetting van Rijkscompensatie voor de kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen op basis van een (hoger) genormeerde kosten dan werkelijke kosten per opvangplek (€ 1.710.000 voordeel),
2) hogere algemene uitkering door groei van het gemeentefonds door minder beroep van alle gemeenten op het btw-compensatiefonds en geactualiseerde CBS-aantallen (€ 1.509.000 voordeel)
3) toegekende middelen 2026 uit de Rijksregeling voor Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE, € 1.552.000 voordeel).
Hoewel de middelen uit de CDOKE vrij besteedbaar zijn, willen we deze middelen op termijn inzetten voor de lokale energietransitie en verplichte warmteprogramma. We stellen daarom voor een bestemmingsreserve ‘maatregelen energietransitie’ in te stellen en deze te voeden met € 1.552.000.
Voor het overige deel van het positief saldo, € 4.953.000 stellen we voor dit, volgens bestaande systematiek, te storten in de Algemene Reserve.
In deze Najaarsnota zijn na de samenstelling van de Programmabegroting 2027-2030 nog een beperkt aantal financiële bijstellingen met een omvang van € 10.000 negatief geconstateerd. Deze bijstellingen worden in deze Najaarsnota als apart beslispunt aan de Gemeenteraad voorgelegd om te verwerken als begrotingswijziging op de Programmabegroting 2027-2030.

Voorgesteld besluit

I. De Najaarsnota 2026 vast te stellen.
II. De begroting 2026 te wijzigen met de financiële bijstellingen in de Najaarsnota 2026, en van het totaal positief incidenteel effect van € 6.505.000 (tabel 1 van dit voorstel), € 4.953.000 te storten in de Algemene Reserve en € 1.552.000 in de nieuw te vormen bestemmingsreserve Maatregelen Energietransitie.
III. Een bestemmingsreserve Maatregelen Energietransitie in te stellen.
IV. In te stemmen met de overige opgenomen mutaties in diverse reserves.
V. Een (voorbereidings)krediet van € 40.000 beschikbaar te stellen voor grondtaxatie van gemeentelijke grond in het bouwtraject Jan Kroonsplein.
VI. De structurele bijstellingen te verwerken in de Programmabegroting 2027-2030 (tabel 2 van dit voorstel).

Inleiding

Aanleiding

In de Financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet) is vastgelegd dat het college de raad tussentijds informeert over de realisatie van de begroting in de voorliggende maanden van het lopende begrotingsjaar.

Beoogd effect

In de Najaarsnota 2026 worden de budgetafwijkingen met peildatum 1 oktober 2026 verwerkt in een begrotingswijziging (na goedkeuring van de raad). Op deze manier wordt voldaan aan de kaders die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staan opgenomen en aan de verwachting van de accountant in het kader van rechtmatigheid.

Argument(en) per beslispunt

Beslispunt I: De Najaarsnota 2026 vast te stellen.

Argumenten

1.1 Op grond van de Financiële verordening informeert het college de raad door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting in de gemeente over het lopende boekjaar.

In de financiële verordening is opgenomen dat het college via tussentijdse rapportages de raad informeert over de realisatie van de begroting in de voorliggende maanden

1.2 Werkwijze volgens Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het pas toegestaan werkelijke uitgaven te doen als de middelen hiervoor zijn opgenomen in de begroting. Wijzigingen in geraamde baten en lasten en in bestaande of nieuwe investeringskredieten worden daarom integraal in de vorm van aanpassingen in de Najaarsnota aan de raad voorgelegd.

Kanttekeningen/Risicofactor(en)
Niet van toepassing.

Beslispunt II. De begroting 2026 te wijzigen met de financiële bijstellingen in de Najaarsnota, en van het totaal positief incidenteel effect van € 6.505.000 (tabel 1 van dit voorstel), € 4.953.000 te storten in de algemene reserve en € 1.552.000 in de nieuw te vormen bestemmingsreserve Maatregelen energietransitie.

Argumenten
2.1 Het budgetrecht is voorbehouden aan de raad.
Goedkeuring van de raad is nodig voor:
- het wijzigen van de begroting over het lopende begrotingsjaar;
- het aanpassen van de meerjarenbegroting 2027-2030;
- de mutaties in de reserves en toevoegingen aan voorzieningen;
- het beschikbaar stellen en wijzigen van investeringskredieten.

2.2 De begroting is zo goed mogelijk geactualiseerd zodat de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat kan uitoefenen
Ontwikkelingen hebben een plek gekregen, effecten voor begrotingsjaar 2026 zijn verwerkt. Een weergave op hoofdlijnen is opgenomen in de financiële paragraaf van dit voorstel.

2.3 *Vooruitlopend op de Jaarrekening 2026 het begrotingssaldo te verrekenen met reserves*
De Najaarsnota 2026 is na de Voorjaarsnota een momentopname om de lopende begroting bij te stellen. Deze bijstelling in de Najaarsnota 2026 heeft als peildatum 1 oktober. Op deze peildatum blijkt er een overschot te zijn binnen de budgetten van de lopende begroting. Vooruitlopend op de jaarrekening 2026 wordt voorgesteld het positieve resultaat van de Najaarsnota van € 6.505.000 voor een bedrag van € 1.552.000 ten gunste te brengen van een nieuw te vormen Reserve Maatregelingen Energietransitie en het restant van € 4.953.000 ten gunste te brengen van de Algemene Reserve.

2.4 Rijksmiddelen beschikbaar houden voor de specifieke toekomstige opgave, het lokaal klimaat- en energiebeleid
Het Rijk heeft vanuit de Rijksregeling CDOKE in 2026 rijksmiddelen met een omvang van € 1.552.000 via de algemene uitkering beschikbaar gesteld. Dit jaar leiden deze middelen niet tot besteding. Samen met de CDOKE-gelden 2027 verwachten we een groot deel van deze middelen in te zetten voor het opstellen van het door het Rijk verplichte warmteprogramma. Hiervoor is het nodig de middelen 2026 beschikbaar te houden in een bestemmingsreserve Maatregelen Energietransitie.

Kanttekeningen/Risicofactor(en)
Niet van toepassing

Beslispunt III: Een bestemmingsreserve ‘Maatregelen Energietransitie’ in te stellen.

Argumenten

3.1 het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Op grond van artikel 17 van de Financiële verordening is de gemeenteraad bevoegd kaders te stellen voor de vorming en besteding van reserves.

Dit doen we aan de hand van een specifiek instellingsmodel, hieronder weergegeven.

Omschrijving	**99000XX Reserve Maatregelen Energietransitie**
Stand per 01-01-2026	N.v.t.
Budgethouder	Clustermanager Ruimte en Economie
Doel	Bekostiging van maatregelen voor klimaatmaatregelen en energietransitie
Voeding	Van het rijk ontvangen middelen voor het ontwikkelen van klimaat en energiebeleid
Aanwending	Klimaat- en energietransitie gerelateerde uitgaven
Functie	Bestedingsfunctie
Omvang	Inventarisatie ten tijde van jaarrekening
Einddatum	Eind 2028, tenzij op basis van een vastgesteld bestedingsplan een latere einddatum nodig blijkt
Voorwaarden/bestaansgrond	Raadsbesluit najaarsnota 2026
Opmerking	N.v.t.

Beslispunt IV: In te stemmen met de overige opgenomen mutaties in diverse reserves.

Argumenten

4.1 Het budgetrecht voor het muteren van reserves is voorbehouden aan de raad.

Onderstaande tabel geeft de reservemutaties weer die in de Najaarsnota zijn opgenomen.

Nr.	Productnaam	Onderwerp	Bedrag	Reserve
P071	Personeeladministratie	Onvoorziene fluctuaties personeelsbestand	€ 260.000	Reserve Personeelskosten
P185	Huisvesting intern	Energieverbruik gemeentelijke gebouwen	€ -250.000	Algemene reserve
		Totaal programma 1	**€ 10.000**	
P262	Verhardingen	Groot onderhoud verhardingen	€ -100.000	Egalisatiereserve Verhardingen
		Totaal programma 3	**€ -100.000**	
P245	P245 Economische zaken	Retail- en Horecavisie	€ -150.000	Algemene reserve
		Totaal programma 4	**€ -150.000**	
P214	Jeugdzorg	Stichting Voor ieder 1	€ -150.000	Reserve Sociaal Domein
		Totaal programma 7	**€ -150.000**	
P092	Energietransitie	Uitvoering klimaatakkoord	€ -157.000	Algemene Reserve
		Totaal programma 8	**€ -157.000**	
		Totaal reservemutaties	**€ -547.000**	

Bijna alle mutaties zijn verminderingen van geraamde onttrekkingen uit reserves omdat de achterliggende (beleids)activiteiten minder kosten met zich meebrachten dan geraamd of nog niet zijn geïmplementeerd. Uit de reserve Personeelskosten is een onttrekking nodig voor het opvangen van een aantal medewerkers die door onvoorziene omstandigheden boven de formatie zijn geplaatst.

Kanttekeningen/Risicofactor(en)

Niet van toepassing.

Beslispunt V: Een (voorbereidings)krediet van € 40.000 beschikbaar te stellen voor grondtaxatie van onze grond in het bouwtraject Jan Kroonsplein.

Argumenten

5.1 De raad dient expliciet te besluiten over het instemmen van nieuwe kredieten en/of aanpassingen van bestaande kredieten.

Een beperkt voorbereidingskrediet van € 40.000 is nodig voor taxatie van gemeentelijke grond, vooruitlopend op een mogelijke grondexploitatie. Deze kosten worden binnen vijf jaar ten laste gebracht van deze grondexploitatie. Mocht dit niet doorgaan dan worden de kosten opgevangen, in overeenstemming met bestaande systematiek met een onttrekking uit de Reserve winst uit grondbedrijf.

Kanttekeningen/Risicofactor(en)

Niet van toepassing.

Beslispunt VI: De structurele bijstellingen te verwerken in de Programmabegroting 2027-2030 (tabel 2 van dit voorstel).

Argumenten

6.1 De meerjarenbegroting moet een actueel beeld van de financiële positie weergeven.

De Najaarsnota bevat een aantal financiële bijstellingen die optreden vanaf 2027. Deze hebben een omvang van € 10.000 negatief. Wij stellen de gemeenteraad voor deze bijstellingen te verwerken als begrotingswijziging op de Programmabegroting 2027-2030.

Kanttekeningen/Risicofactor(en)

Niet van toepassing.

Financieel

Resultaat Najaarsnota 2026

Er is sprake van een voordelig incidenteel resultaat van de Najaarsnota 2026 van € 6.505.000.

Voor een compleet overzicht van alle bijstellingen verwijzen we naar de betreffende programma's in de Najaarsnota. Op programmaniveau zien de tegenvallers en meevallers per programma er als volgt uit:

Tabel 1: Financiële bijstellingen Najaarsnota 2026

Totaaloverzicht op programmaniveau	Tegenvaller	Meevaller	Saldo
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	€ -866.000	€ 1.962.000	€ 1.096.000
Programma 2 Veiligheid	€ -39.000	€ 30.000	€ -9.000
Programma 3 Verkeer en Parkeren	€ -295.000	€ 383.000	€ 88.000
Programma 4 Economie	€ -92.000	€ 187.000	€ 95.000
Programma 5 Onderwijs	€ -268.000	€ 436.000	€ 168.000
Programma 6 Sport en Cultuur	€ -4.893.000	€ 4.937.000	€ 44.000
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ -1.523.000	€ 4.769.000	€ 3.246.000
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	€ -3.855.000	€ 5.444.000	€ 1.589.000
Programma 9 Wonen en Ruimte	€ -661.000	€ -	€ -661.000
Programma 9 Wonen en Ruimte (Grondbedrijf)	€ -2.540.000	€ 2.540.000	€ -
Programma 10 Algemene Dekkingsmiddelen	€ -260.000	€ 1.656.000	€ 1.396.000
Totaal Programma's	**€ -15.292.000**	**€ 22.344.000**	**€ 7.052.000**
Reservemutaties	**€ -807.000**	**€ 260.000**	**€ -547.000**
Totaal	**€ -16.099.000**	**€ 22.604.000**	**€ 6.505.000**

Dit komt onder andere voort uit:

Programma	Product	Omvangrijke bijstellingen	Bedrag
1	P074 Financieel Beleid	Rente treasury	€ 851.000
7	P211 Bijstandverlening en inkomensvoorzie	Bijstandsuitkeringen	€ -714.000
7	P211 Bijstandverlening en inkomensvoorzie	Inkomensdeel bijstand en loonkostensubsidie (rijksbijdrage)	€ 473.000
7	P216 Maatwerkvoorzieningen Wmo	Huishoudelijke verzorging	€ 967.000
7	P216 Maatwerkvoorzieningen Wmo	WMO begeleiding	€ -312.000
7	P217 Asiel en migratie	Vergoeding Opvang vluchtelingen uit Oekraïne	€ 1.710.000
8	P092 Energietransitie	Rijksregeling CDOKE 2026	€ 1.552.000
10	P300 Algemene Dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	€ 1.509.000
10	P301 Resultaat bepalen en bestemmen	Mutaties reserves	€ -547.000
	Diverse producten	Overige	€ 1.016.000
			€ 6.505.000

- Door uitstel van investeringen is er sprake van overliquiditeit en is de geplande geldlening niet nodig. Dit scheelt € 851.000 aan rente.
- Binnen het Sociaal Domein stijgen de bijstandskosten met € 714.000 door meer bijstandsgerechtigden en loonkostensubsidies. Hiertegenover staat een hogere rijksbijdrage van € 473.000.
- De nieuwe Wmo-contracten op basis van werkelijk ingezette uren leveren bij huishoudelijke hulp een voordeel op van € 493.000 en de stelpost voor het Wmo tariefstelsel van € 473.000 kan vervallen, in totaal een voordeel van € 967.000¤. Bij Wmo-begeleiding is sprake van een nadeel van € 312.000, gezien de omzetting naar het nieuwe contract geleidelijk verloopt en de bezuiniging pas in 2027 zichtbaar wordt.
- De vergoeding voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen valt € 1.710.000 hoger uit, aangezien er in 2026 (voor het laatst) een vast bedrag per opvangplek wordt gedeclareerd.
- Het rijk heeft voor Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) 2026 middelen van € 1.552.000 beschikbaar gesteld.

- De algemene uitkering stijgt volgens de mei- en septembercirculaire met € 1.509.000 vooral door onderbesteding van het btw-compensatiefonds en geactualiseerde CBS-aantallen. Van de toename is € 322.000 bestemd voor nieuwe taken en is € 1.187.000 vrij besteedbaar.
- De mutaties in de reserves zijn grotendeels verlaging/aframing van geplande onttrekkingen van per saldo € 547.000. Het is gebleken dat deze onttrekkingen niet nodig zijn omdat de achterliggende beleidsactiviteiten of onzekerheden deels of niet hebben plaatsvonden, en daarmee geen of lagere kosten met zich meebrachten.
- De overige effecten hebben per saldo een positieve omvang van € 1.016.000. Voor een toelichting hierop verwijzen we naar de Najaarsnota.

Daarnaast omvat de Najaarsnota onderwerpen met een structureel karakter, deels zijn deze al wel in de programmabegroting 2027-2030 opgenomen, deels niet. De tabel hieronder geeft het financieel effect voor de meerjarenbegroting aan.

Tabel 2 Structureel effect Najaarsnota 2026

Totaal mutaties structureel Najaarsnota 2026	Tegenvaller	Meevaller	Resultaat	Resultaat 2027 e.v.
Extra wethouder	€ -66.000		€ -66.000	
Uitbreiding Bestuurssecretariaat	€ -12.000		€ -12.000	
Bestuursadviseur wethouders	€ -31.000		€ -31.000	
Structurele inzet stelpost nieuw beleid		€ 109.000	€ 109.000	
Vergoeding BTW Compensatiefonds Holland Rijnland	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Proceskosten Beroep Noordwijk	€ -	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Proceskosten Beroep Lisse en Teylingen	€ -26.000	€ 26.000	€ -	€ -
Energieverbruik noodopvang vluchtelingen Oekraïne	€ -90.000		€ -90.000	€ -90.000
Dividenden deelnemingen		€ 97.000	€ 97.000	
Resultaat Najaarsnota 2026	**€ -225.000**	**€ 312.000**	**€ 87.000**	**€ -10.000**

Het financieel effect op de meerjarenbegroting heeft een omvang van € 10.000 negatief. De onderwerpen die daarbij horen, lichten we kort toe:
Holland Rijnland kan jaarlijks bij het Rijk een beroep doen op compensatie vanuit het BTW Compensatiefonds. Op basis van de ervaring van de afgelopen jaren, weten we nu dat het jaarlijks tot een voordeel van de orde van grootte van minimaal € 50.000 leidt.
De kosten voor afwikkeling van beroep of belastingaanslagen neemt structureel met € 30.000 af door een wetswijziging, die de vergoedingen voor No-Cure-No-Pay bezwaren en beroepen heeft verlaagd.
De energiekosten bij de opvang van vluchtelingen Oekraïne neemt structureel met € 90.000 toe door sterk gestegen energielasten en het hogere energieverbruik.

Procesvervolg

Gemeenteraad

De Najaarsnota zal op 17 november behandeld worden in de Beeldvormende Commissie, op 1 december in de Meningsvormende Commissie en op 17 december in de Gemeenteraad.

Bijlage(n)

1. Najaarsnota 2026